

lyamata. A felnőtt versenyzők alacsonyabb értékei a neuroticizmusban tendenciaként értelmezhetők, s ez stabilabb személyiség körvonalait tükrözi, de az eredmények nem szignifikánsak.

Ezek az eredmények az edzők számára jelzik, hogy a 17 évesek éberségi szintje általában magasabb, tehát az edzéseken is az ingerszegényebb közeget keresik. Ez azt jelenti, hogy az edző részéről egy nyugodt, kiegyensúlyozott nevelői stílus, jól szervezett edzés, és nyugodt légkör megteremtése fokozhatja a versenyzők teljesítményét.

Konklúzióinkat általánosabb szintre emelve: egyetértünk Kulcsár Zsuzsannával abban, hogy szerepe van a mozgásfejlődésnek az énkép kialakításában. A gyermeki személyiség, s általában a személyiség spontán tevékenysége, motoros aktivitása nagymértékben megalapozza az okság képzetének, a kongnítív térképnek a kialakulását, módosulását.

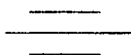
E folyamat egyik részmozzanata a mozgás kezdeti fázisának az elővételezése (anticipálása), amely következő fázisokkal summázódva a vizuális poszturális testmodell kialakulását éppúgy garantálja, mint a környezetről kialakuló térkép konstituálódását.

A sikeres motoros tapasztalatok a motoros aktivitás centrumaként, mintegy referencia-központként test-tudatot eredményeznek. Ha korlátozott a motilitás-készletés, az önállóság és önértékelés szintje visszaesik, hiszen egyfajta függőség érzése jelenik meg. Munroe-ra hivatkozva Kulcsár kiemeli: az ügyességi mozgások-képességek a meghatározó mozzanatok egyikéként egzsiztálnak az énkép kialakulásának során. Sikeres mozgásakcióink énképünket természetesen pozitív, negatív mozgás-akcióink negatív irányba módosítják önértékelésünket, ön-reprezentációinkat.

Szondázásunk alátámasztotta hipotézisünket, s véleményünk szerint elegendő argumentumot nyújtott következtetéseink megfogalmazásához.

IRODALOM

- Eysenck, H.J.: „A személyiség és az Eysenck-démon” In: Típustanok és személyiségvonások (Szerk.: Halász L. – Marton L. M.) Gondolat: Budapest, 1978.
Kulcsár Zs.: Személyiség-pszichológia Tankönyvkiadó: Budapest 1990.
Piaget, J.: Válogatott tanulmányok (Válogatta és bevezetéssel ellátta Kiss Á.) Gondolat Kiadó Budapest 1970.

HAJAS GABRIELLA és ADAMIK EDIT

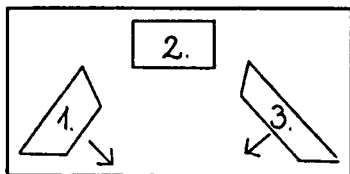
szaktanárok

Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Diákotthon

Szarvas

Ünnepi műsor október 23 forradalmi eseményeinek emlékére

Színpadkép:

NÉZŐTÉR

1: Kórus, 2: Zenekar, 3: Versmondók

1. A Kórus: A színpad (rendezői) bal oldalán helyezkedett el. Ők a műsor elején heten vannak, de közülük öten majd egyenként átállnak a jobb oldalra elhelyezkedő versmondókhöz. A kórusban három lányt és négy fiút szerepeltettünk. Végül a hátsó sor közepén egy lány és egy fiú marad csak a helyén, a lány kezében egy sarló, a fiúéban egy kalapács van. (Ezek a kellékek a többi kórustag takarásában vannak, nem látszanak. Tanács: A sarlót több réteg alufóliával vontuk be, hogy ne okozhasson balesetet, s így a kellő időben a hátsó sorokból is jobban látszott.) Ügyeltünk arra, hogy a kórusból a jobb oldalra átálló gyerekek lépései mást és mást fejtszenek ki: lelkesedést, bizonytalanságot, elszántságot, szégyent, illetve félelmet. (Az átállásokat a forgatókönyvben *-gal jelöltük.)
2. Zenekar: Műsorunkban Dinnyés József dalai szóltak meg. Végző megoldásként ezek magnóról is felcsendülhetnek, de természetesen sokat emel a műsor színvonalán az élőzene. Szerencsénkre Szarvason a Somvirág együttes (melynek két tagja iskolánk tanára) szívesen vállalta a közreműködést, s ők szóltatták meg a közösen kiválasztott dalokat.
3. Versmondók: A műsor elején nyolcan vannak (négy lány, négy fiú), számuk a kórusból érkező öt fővel gyarapszik, akik szintén szerephez jutnak a továbbiakban (önálló szövegük előtt a sorszámukat + jel előzi meg). A sorszámok utáni F és L rövidítéssel a fiú, ill. a lány versmondókat jelöltük.

A műsor menete:

Himnusz

Ünnepi köszöntő

Zene: Beethoven: Egmont-nyitány (gépzene, kb. 30 másodperc után halkul majd elhallgat)

1. F.: Cipőmre nézek: fűző benne!
Nem lehet, hogy ez börtön lenne.
(Petri György. Mondogatnivaló)

Kórus: Az áruházak
megtelnek rogyásig.
az áruházak polca
roskadoz.
árak süllyednek, –
munkánk napról-napra
annyi új árut
forgalomba hoz!
(Tóth Gyula: Állami áruház)

2. L.: Becsület ideje.
Bűnbánat s pusztulásé.
Idő – a te időd. (...)

De ez nem ideje semminek.
Itt szemedbe süt a nap, de nem ébredsz,
Itt zümmöghet az éj, de te nem alszol,
Itt készülődsz, de nem mégy sehová,
Itt lépdelsz, de mint hengeren a mókus.
(Petri György: Zátony)

Dal: Dinnyés József: Lázár Mihály üzenete

1. F. – 3. L.: (A következő verset felelgetve mondja egy fiú és egy lány. A fiúé minden verssor első fele: „Ez az ország”, majd a lány válaszol rá a sor második felével.)

Ez az ország – rémálom ébren
Ez az ország – kísérelti nyúl
Ez az ország – gyöngy egy pohár vérben
Ez az ország – a szívem elszorul
Ez az ország – lenyilazott szarvas
Ez az ország – szétaposott kert
Ez az ország – a múltban sem olvas
Ez az ország – zöldre, vörösre vert
Ez az ország – hazugok temploma
Ez az ország – vasalt, véres csizmák
Ez az ország – tolvajok aranya
Ez az ország – temetők és kocsmák.
(Földes László: Hely a térképen)

Kórus: Szabad országot akarunk! –
zúgták, táncolták, énekelték
a dolgozó nép fiai,
kiket helyállni megtanított
a Párt és Rákosi.
(Benjámin László: Mindennapi győzelem)

4. F.: „Azt hittük, a szocializmust fogjuk építeni, s helyett vérből és hazugságból rakott börtönfalak közé zártak. (Déry Tibor)

5. F.: „Fasiszta felkelés” ... „Ellenforradalom” –
ezt dadogja az árnyékkormány s a megszálló hatalom.
De a mi fülünkbe ezt a szót dübögik a tankok:
Forradalom
(Képes Géza: Tank-parádé) (A „forradalom” szót a jobb oldalon állók együtt kiáltják, érzékeltetve a szó ritmusát: –UUU

*

Dal: Dinnyés József–Juhász Ferenc: Himnusz – töredék

Kórus: Iljics nagy útján boldog-vígan,
Bizakodva – előre hát!
Lenin nyomán a hajthatatlan
Nagy Sztálin visz minket tovább!
(Margarita Aliger: A mi Leninünk!

(A jobb oldalon állók együtt mondják: „FÜGGETLEN, SEMLEGES MAGYARORSZÁGOT”, majd egyesével lépnek a mikrofonhoz.)

1. F.: A szovjet csapatok haladéktalanul kezdjék meg az ország területéről a kivonulást, és azt legkésőbb 3 hónapon belül fejezzék be.
6. L.: A magyar kormány fordítson fokozott figyelmet a határainkon túl élő magyarság sorsára, helyzetére és a velük való kapcsolatra.
7. F.: Követeljük az általános, szabad, demokratikus választások azonnali kiírását.*

8. F.: Követeljük az általános emberi szabadságjogok legteljesebb biztosítását, az alkotmány betartását. Abszolút tájékoztatási és sajtószabadságot. Követeljük a bírói függetlenség intézményes biztosítását és politikai perekben a halálbüntetés eltörlését.
3. L.: Szabad érintkezést mind kelettel, mind nyugattal. Minden 18 éven felüli magyar állampolgár kapjon útlevelet bármely országba.
4. F.: A parasztpolitikát vizsgálják felül, szüntessék meg az erőszakosságokat, állítsák helyre a termelési biztonságot és sürgősen javítsák meg a parasztság helyzetét.*
2. L.: A gyárak, üzemek és vállalatok teljes gazdasági és politikai vezetését adják a munkástanácsok kezébe.
5. F.: Követeljük a katonai szolgálati idő 12 hónapra való leszállítását a sorköteleseknek. Magyar egyenruhát honvédeinknek.
9. L.: Kultúrpolitikánkban, oktatásunkban nemzeti hagyományaink teljes érvényesítését.
(A Veszprém Megyei Nemzeti Forradalmi Tanács követeléseiből)

+10. L.: Amiben hittem,
többé nem hiszek.
De hogy hittem volt,
Arra
Naponta emlékeztetem magam.
És nem bocsájtok meg senkinek.
(Petri György: Ismeretlen kelet-európai költő verse 1955-ből)

Dal: Dinnyés József–Radnóti Miklós: Majális (csak a 4. versszak)

*

6. L.: Nincs más teendő, ez maradt
csak ez maradt már menedékkül,
valami szálló ragyogás kél,
Valami szent lobogás készül.

Zászlóink föl, ujjongva csapnak,
Kiborulnak a széles útra,
Selyem-színei kidagadnak:
Ismét mienk a pesti utca!
(Tamási Lajos: Piros a pesti vér a pesti utcán)

Kórus: Nem leszünk már kizsákmányoltak,
Csak munkás, boldog Emberek!...
Mert boldogságunkat kivívja
S védi – a Vörös Hadsereg.
(Farkas Béla: A Vörös Hadsereg)

Magnórol: „Itt Nagy Imre beszél, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának az elnöke. Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a törvényes, demokratikus magyar kormányt.* Csapataink harcban állnak, a kormány a helyén van. Ezt közlöm az ország népével és a világ közvéleményével.”
(Magyar Rádió, 1956. november 4.)

Kórus: Aki nincs velünk, az ellenünk van!
(Korabeli jelmondat)

8. F.: Az anyja, mint az én anyám
azt mondta: jó légy kisfiam.
Elkísérte az állomásra
és siratja, hogy messze van,
meg-megáll kezében a tű,
míg a konyhában öltöget,
morzsoló ujjai elejtik
a kukoricacsövet,
vagy elindul az udvaron
s már nem tudja, mit keresett,
csak fohászcodik: istenem,
baj ne érje a gyereket.
Az anyja messze valahol
oroszul siratja fiát,
s nem érti ő sem, mit keresnek
idegenben a katonák.
Az anyja, mint az én anyám,
fohászcodik s nem tudja még,
hogy a fia, itt Budapesten
ma rám sütötte fegyverét.
(Sipos Gyula: Egy orosz katonáról)

3. L.: Mennyből az angyal,
menj sietve
Az üszkös, fagyos Budapestre.
Oda, ahol az orosz tankok
Között hallgatnak a harangok.
Ahol nem csillag a karácsony,
Nincsen aranydió a fákon,
Nincs más, csak fagy, didergés, éhség.
Mondd el nekik, úgy, hogy megértsek.
– Szólj hangosan az éjszakából:
Agyal, vigyél hírt a csodáról.

5. F.: Mondd el, mert ez világ csodája:
Egy szegény nép karácsonyfája
A Csendes Éjben égni kezdett –

És sokan vetnek most keresztet.
Földrészek népe nézi, nézi,
Egyik érti, másik nem érti.
Fejük csóválják, sok ez, soknak.
Imádkoznak vagy iszonyodnak,
Mert más lóg a fán, nem cukorkák:
Népek Krisztusa, Magyarország.

9. L.: Mert Ő sem szól már, nem is vádol,
Néz, mint Krisztus a keresztfáról.
Különös ez a karácsonyfa,
Ördög hozta, vagy angyal hozta –

Kik köntésére kockát vetnek,
Nem tudják, mit cselekszenek,
Csak orrontják, nyíznak, gyanítják
Ennek az éjszakának a tükát,
Mert ez nagyon furcsa karácsony:
A magyar nép lóg most a fákon.
(Márai Sándor: Mennyből az angyal)

Dal: Dinnyés József–Füzesi Magda: Küzdelem

6. L: És a világ beszél a csodáról,
Papok papolnak bátorságról.
Az államférfi parentálja,
Megáldja a szentséges pápa.
És minden rendű népek, rendek
Kérdik, hogy ez mivégre kellett.
Mért nem pusztult ki, ahogy kérték?
Mért nem várta csendben a végét?
Miért, hogy meghasadt az égbolt,
Mert egy nép azt mondta: „Elég volt.”

+ 11. L.: Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.
De most sokan kérdik: mi történt?
Ki tett itt csontból, húsból törvényt?
És kérdik, egyre többen kérdik,
Hebegve, mert végképp nem értik –
Ők, akik örökségbe kapták –:
Ilyen nagy dolog a Szabadság?

3. L.: Agyal, vidd meg a hírt az égből,
Mindig új élet lesz a vérből.
Találkoztak ők már néhányszor
– a gyermek, a számár, a pásztor –
Az alomban, a jászol mellett,
Ha az Élet elevent ellett,
A Csodát most is ők vigyázzák,
Leheletükkel állnak strázsát,
Mert Csillag ég, hasad a hajnal,
Mondd meg neki – mennyből az angyal.
(Márai Sándor: Mennyből az angyal)

4. F.: A háromszín – lobogók mellé
tegyetek három esküvést:
sírásból, egynek, tiszta könnyet,
s a zsarnokság gyűlöletét,

S fogadalmat: te kicsi ország,
el ne felejtse, aki él,

* A bal oszloppal indul s a jobb oszloppal folytatódik
a szöveg innen a végéig.

hogy úgy született a szabadság,
hogy hullt a könny és hullt a vér.
(Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán)

Vérünkbe oltva ösök honszerelmét,
Féltőn borulni minden magyar rögre,
S hozzá tapadni örökkön-örökre!...”
(Sajó Sándor: Magyarak lenni)

Dal: Dinnyés József–Tűz Tamás: Zsoltár
(ének+vers)

(A dal refrénjét elénekliz az együttes, majd az
1. versmondó fiú elmondja az 1. versszakot.
A zenekar minden versszak után megismétli a
refrénzt.)

9. L.: Énekem, sajkó ének,
maradj meg töredéknek,
ne a bosszút – elég volt! –
ne költögesd a tébolyt:

2. L.: „De túl minden bűn, minden szenvedésen,
Önézetünket nem feledve mégsem,
Nagy szívvel, melyben nem apad a hűség,
Magyarnak lenni: büszke gyönyörűség!
Magyarnak lenni: nagy s szent akarat,
Mely itt reszket a Kárpátok alatt:
Ha küszködőn, ha szenvedőn, ha sírva:
Viselni sorsunk, ahogy meg van írva:
Lelkünkbe szíva magyar földünk lelkét,

idézz oldó jövendőt,
versbéli víg esztendőt,
kikeletet: e kis nép
ontson virágot ismét,

süppedező sírokra,
ifjú menyasszonyokra –
neve, a virtussal ékes
fel nőjön az Emberiséghez.

IRODALOM

1. Petri György: Mondogattivaló. Petri György versei. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1991. – 161. old.
2. Tóth Gyula: Állami áruház. Csatazók verseimmel. Szavalókönyv. Összeállította Békés István. Könyvterjesztő N. V. Budapest, 1951. 206. old.
3. Petri György: Zátony. Petri György versei. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1991. 52. old.
4. Földes László: Hely a térképen. Méltó ünnepet! Vegyed-e? főtetej 4, Candy Kiadó, Veszprém, 1996. 15. old.
5. Benjámin László: Mindennapi győzelem. Csatazók verseimmel. (lásd: 2.) 289. old.
6. Erről a mondatról (sajnos) csak annyit tudunk, hogy Déry Tibortól származik.
7. Képes Géza: Tank-parádé. Ünnepeink. Hét Krajcár Kiadó, Budapest, 1997. 176. old.
8. Margarita Aliger: A mi Leninünk. Csatazók verseimmel. (lásd: 2.) 254. old.
9. A Veszprém Megyei Nemzeti Forradalmi Tanács követeléseiből. Méltó ünnepet! (lásd: 4.) 13. old.
10. Petri György: Ismeretlen kelet-európai költő verse 1955-ből. Petri György versei (lásd: 1.) 69. old.
11. Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán. Piros és fekete. Válogatás a magyar költészetből. Hét Krajcár Kiadó, Budapest, 1988. 224. old.
12. Farkas Béla: A Vörös Hadsereg. Csatazók verseimmel (lásd: 2.) 386. old.
13. Nagy Imre rádióbeszéde (archív felvétel, Magyar Rádió)
14. Sipos Gyula: Egy orosz katonáról. Piros és fekete (lásd: 11.) 223. old.
15. Márai Sándor: Mennyből az angyal (részletek). Piros és fekete (lásd: 11.) 229. old.
16. Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán. Piros és fekete (lásd: 11.) 224. old.
17. Tűz Tamás: Zsoltár
18. Sajó Sándor: Magyarak lenni ... hogy fényre derüljünk. Magyar Református Egyház, Mikes Kelemen Kör, Phoenix, 1997.
19. Az utolsó vers egy régebbi gyűjtögetés eredménye. Forrását, eredetét minden igyekezetünk ellenére sem találjuk – emiatt minden érintett elnézését kérjük.

Megjegyzés: A műsorban jelzett dalbetétek kottája és szövege szerkesztőségünkben megvan. Ha valamelyik iskola igényli, szívesen megküldjük. Cím szerint a következők: Füzesi Magdolna: Küzdelem; Tűz Tamás: Zsoltár; Juhász Ferenc: Himnusz-töredék; Magyar Lajos: Lázár Mihály üzenete; Radnóti Miklós: Majális.